

Nr 38.

Ankom till riksdagens kansli den 17 mars 1933 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående uppskov i vissa fall med erläggande av annuiteter å lån från odlingslånefonden och statens avdikningslånefond jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 10 februari 1933 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition nr 113 har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att Kungl. Maj:t må, för beredande av erforderligt rådrum åt intressenterna i ett i trångmål varande torrläggningsföretag, efter prövning av föreliggande omständigheter rörande varje särskilt företag under tiden till och med den 30 juni 1934 medgiva anstånd med erläggande av annuiteter å lån från odlingslånefonden och från statens avdikningslånefond.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner nämligen

1) I: 48 av herr *Karlsson, Gottfrid m. fl.* likalydande med II: 89 av herr *Persson i Falla m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen ville besluta att medgiva intressenterna i Hidinge-Spångakärrens torrläggningsföretag anstånd med erläggande av annuiteter och räntor å till företaget av statsmedel beviljade låneunderstöd tillsvidare, intill dess vederbörligt beslut blivit meddelat i anledning av en av länsstyrelsen i Örebro län gjord framställning om vidtagande av åtgärder för lånens reglering.

2) II: 263 av herr *Pettersson* i Rosta, vari hemstälts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att betalningen av annuiteter till statens odlingslånefond i likhet med direkta kronoutskylder uppdelas i tvenne terminer.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning är närmast föranledd av vissa av statskontoret med utlåtande den 31 januari 1933 till Kungl. Maj:t överlämnade särskilda framställningar från länsstyrelsen i Örebro län om åtgärder för beredande av hjälp åt delägarna i ett företag avseende torrläggning av marker — de så kallade Hidinge—Spångakärren — tillhörande ett flertal fastigheter i Vintrosa, Hidinge och Knista socknar av Örebro län. Till detta företag har Kungl. Maj:t, förutom vissa bidrag av avdikningsanslaget, beviljat lån från odlingslånefonden och statens avdikningslånefond å tillhoppa 569,840 kronor.

Enligt medgivande av 1929 års riksdag har Kungl. Maj:t den 27 juni 1929 — utöver tidigare utlämnade bidrag från avdikningsanslaget å tillhoppa 268,410 kronor — beviljat torrlägningsföretaget statsbidrag från statens avdikningsanslag med 300,000 kronor, varav till avdikningslånefonden överförts 120,370 kronor såsom inbetalning å de tidigare beviljade lånen. Härjämte har den 4 november 1932 beviljats, förutom visst bidrag från avdikningsanslaget, ett ytterligare lån å 1,460 kronor.

Statskontorets utlåtande utmynnar i hemställan, att uppskov medgives under tre år med erläggande av en var av de annuiteter, som från och med år 1933 förfalla till betalning å ett genom Kungl. Maj:ts beslut den 11 november 1921 beviljat lån å 532,360 kronor från odlingslånefonden och statens avdikningslånefond, att under uppskovstiden upplupen ränta å kapitalskulden lägges till och återbetalas i samma ordning som denna, därest ej intressenternas ekonomiska belägenhet anses böra föranleda räntefrihet under uppskovstiden, samt att anstånd lämnas till 1934 med under 1931 och till 1935 med under 1932 förfallna oguldna annuitetsandelar.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Tillräckliga skäl synas mig vara i ärendet anförda för beredande åt intressenterna i företaget av visst uppskov med erläggande av annuiteter å berörda lån. Med hänsyn såväl till behovet av att bringa delägarna i detta misslyckade företag snar hjälp som till statens intresse av att ej påskynda exekutiva åtgärder med ty åtföljande övertagande av ett antal fastigheter, vilkas försäljning torde komma att bereda staten avsevärda förluster, vill jag därför i huvudsak tillstyrka statskontorets förslag.

Med stor sannolikhet finnas dock andra torrlägningsföretag, där det ur nyss anförda synpunkter kan vara av ett trängande behov påkallat att, i avvaktan på utredning rörande företagets framtida möjligheter, bereda intressenterna visst rådrum med ränte- och kapitalavbetalningar å lån från odlingslånefonden och från statens avdikningslånefond. Gällande bestämmelser rörande ifrågavarande lånerörelse inrymma emellertid icke befogenhet för Kungl. Maj:t att medgiva dylikt uppskov. Då frågor av nu berörd art oftast torde kräva ett snabbt avgörande och givetvis kunna under rådande ekonomiska förhållanden uppkomma även under den tid, riksdagen ej är samlad, kan ifrågasättas, om icke av riksdagen nu borde begäras bemyndigande för Kungl. Maj:t att efter prövning av omständigheterna beträffande varje företag, från fall till fall medgiva anstånd med nyssberörda annuiteter. Erinras må, att Kungl. Maj:t erhållit bemyndigande av snarlikt slag, såsom rätt att medgiva anstånd eller ytterligare anstånd med erläggande av avbetalningar och räntor å ogulden köpeskilling för vissa från kronoegendomar försålda fastigheter. Jag förutsätter, att uppskov med annuiteter å lån ur nyssnämnda fonder ej kommer att av Kungl. Maj:t medgivas i andra fall, än där sådant uppenbarligen finnes vara av nöden. De närmare villkor, var-

med dylikt anstånd bör i vart fall förenas, torde få föreskrivas av Kungl. Maj:t. Därvid bör det vara Kungl. Maj:t obetaget att i avseende å under uppskovstiden upplupna räntor å kapitalskulden meddela bestämmelser i enlighet med vad statskontoret föreslagit rörande nyssberörda lån. Det nu ifrågasatta bemyndigandet torde böra begränsas att gälla för tiden intill den 1 juli 1934, och torde frågan om fortsatt bemyndigande, jämte anmälan om lämnade anstånd, böra underställas en kommande riksdag.

Sedan riksdagen beslutat i ärendet, torde jag få för Kungl. Maj:t ånyo anmäla förevarande framställning rörande Hidinge-Spångakärren.»

Utskottet.

Utskottet anser för sin del, att vägande omständigheter tala för att ett medgivande av ifrågasatt innebörd lämnas Kungl. Maj:t, och vill därför tillstyrka propositionen.

Beträffande motionen II:263, som avser vidtagande av åtgärder för att möjliggöra inbetalning i två terminer av annuiteter till statens odlingslånefond liksom i fråga om direkta kronoutskylder, vill utskottet hänvisa till att enligt meddelande i proposition nr 140 Kungl. Maj:t med anledning av en av 1932 års riksdag gjord hänvändelse i saken (R. skr. nr 339) torde komma att besluta ändring i uppbördsreglementet i anslutning till vad i motionen föreslagits.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

- 1) att förevarande proposition må av riksdagen bifallas,
- 2) att motionerna I:48 och II:89 må anses besvarade genom vad utskottet hemställt under punkt 1;
- 3) att motionen II:263 må anses besvarad genom vad utskottet här ovan anført.

Stockholm den 17 mars 1933.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 35.